

**Муниципальный этап олимпиады школьников
по марийскому языку и литературе
2025 – 2026 учебный год
10 класс
Вашмут**

1 – 4 (5 балл)

2 – 2 (5 балл)

3 – 3 (5 балл)

4 – 3 (5 балл)

5 – 3 (5 балл)

6 – 3 (5 балл)

7 – 1 (5 балл)

8 – Икмыняр ий гыч тиде шопкер **пуш** савырна. – л. м. – напр. вочмык, ед.ч., ед.ч. 1-ше л., умландар чл.

Шудо **пуш** олык кумдыкеш шарла. – л. м. – им. вочмык, ед.ч., ед.ч. 1-ше л., подл.

Пуш койын лишемеш, тушто кок ег шинча. – л. м. – им. вочмык, ед.ч., ед.ч. 1-ше л., подл.

Чылаже 6 балл.

9 – Кӱэмалтше ойсавыртышын значенийжым умылтарымылан да пример дене пентгыдемдымылан чылаже 6 балл

вӱд гыч кукшо лекташ (избегать заслуженного наказания; оставаться незапятнанным, безнаказанным)

вӱр шолеш (кто-л. испытывает сильное волнение, прилив сил)

ег шинчарожым ончаш (быть зависимым от кого-л. или чего-л.; просить помощь у кого-л. смотреть (глядеть) в чужие глаза)

10 – 10 балл марте аклалтеш

11. (8 балл)

А) «Ўдырамаш корно», О. Шабдар

Б) «Элнет», С. Чавайн

В) «Савик», Н. Игнатъев

Г) «Салика», С. Николаев

12. (5 балл)

«Элнет» – роман, С. Чавайн

«Пиал» – поэме, С. Вишневский

«Ола» – повесть, Я. Ялкайн

«Сардай» – драме, М. Шкетан

«Чодыра» – почеламут, С. Эсаулова

13. (10 балл)

А) Япуш, Василий Александрович, Чужган Осып – «Элнет», С. Чавайн

Б) Эчан вате, Марина, Чопай, – «Салика», С. Николаев

- В) Оляй, Окси, Метри, Япи – «Сардай», М. Шкетан
Г) Небейменяткин, Мүшкыр Метрий, Сморкалов – «Савик», Н. Игнатьев
Д) Эвика, Марпа, Пашай, Эвай – «Акпатыр», С. Чавайн

14. *Жанр-влакым чын ончыктымылан 2 балл, умылымашым пуымылан 2 балл дене. (8 балл)*

Драмыште герой-влак коклаште виян кучедалмаш сүретлалтеш. Персонаж-влак тыште кугу событий гоч эртат. Нунын көргө шижмашыштым, шонымашыштым, койыш-шоктышыштым автор келгын шымла да почын пуа.

Комедийыште автор илышыште уло ситыдымаш-влакым воштылеш, посна айдеме-влакым койдарен, шылтален ончыкта.

Трагедий – комедийлан вастареш шогышо жанр, пеш пүсө, чүчкыдынак корандаш лийдыме илыш умылыдымаш-влакым ончыктышо пьесе. Трагедийын сюжет негызыштыже – геройын, виян личностьын пұрымашыже, тудын кугыжаныш кучем, энгекем кондышо түрлө вий дене вашпижмашыже але шұм-чон кучедалмашыже. Трагедий шукеж годым тун геройын але герой-влакын колымышт дене мучашлалтеш, но чонвийышт дене нуно сенгышыш лектыт.

15. (3 балл) *Кажне келиен толо шомаклан 0,5 балл пуалтеш.*

Мокта казах мучашдыме тор степышым,
Чал курыкшо нерген грузин мура,
А мыланем Марий элемын семже –
Чон мура гае Марий эл чодыра.
Шукта торасе верыш писе поезд,
Туня мотор, да мланде пеледеш.
Но мыйым омыштат эре шкеж деке
Ужар Сандалык гай чодыра ўжеш!

16. (5 балл)

- А) И. Одар – Романов
Б) П. Эмяш – Григорьев
В) В. Сави – Мухин
Г) Аргус – Н. Игнатьев
Д) М. Чойн – Большаков

17. (4 балл)

- А) Шернур район Купсола ял – Йыван Кырля
Б) Шернур район Изи Лужалу ял – Шабдар Осып
В) Шернур район Кўчыкэнгер ял – К. Коршунов
Г) Шернур район Шоркэнгер ял – Ким Васин
Д) Шернур район Марий-Пыжай ял – Дим. Орай

18. (9 балл)

- А) Верук. «Эренер» М. Шкетан, роман
- Б) Шактиар. «Аксар ден Юлавий» К. Коршунов драме
- В) Орина кова. «Орина кова» М. Илибаева, повесть

19. (9 балл)

- А) Ямб, ырeсла (перекрестный) рифме
- Б) ямб, мужыран/йыгыре (парный) рифме
- В) ямб, онган (кольцевой) рифме

20. (3 балл)

Н.В. Игнатъевын «Вурс мардеж» романже.

Чылаже – 122 балл.